כמים חיים

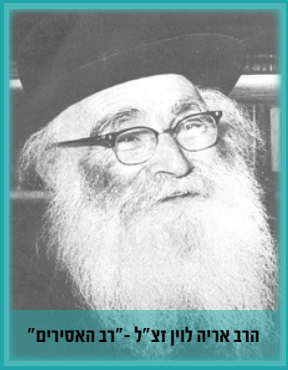
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

ד' שבט תשע"ח

פרשת בא

דרך חיים

"החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב ב)

בביאורו הראשון לתורה מביא רש"י את דברי רבי יצחק שהייתה צריכה התורה להתחיל במצות קידוש החודש, שהיא מצוה ראשונה שהצטוו בה ישראל. ומפני מה פתח הקב"ה את התורה במעשה שמיים וארץ? משום "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים".

מה המיוחד במצות קידוש החודש - ראש חודש שהיה ראוי לפתוח דווקא בה את התורה הקדושה?

ביאר רבי אליעזר שמחה וסרמן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור אלחנן', בשם הרב אייזיקסון זצ"ל, ממקימי עולה של תורה בלוס אנג'לס שבארה"ב, שמחשבון התקופות והשנים יש ראיה גדולה לאמיתותה של התורה שנתנה מסיני. שכן בלוחות השנה של אומות העולם יש חסרונות ניכרים; בלוח המוסלמי - ישמעאלי אין תקופות, מכיוון שהם סופרים רק לפי חדשי הלבנה. ובלוח בני עשו - אדום (עמי אירופה ויבשת אמריקה) גם ישנו אי סדר, מכיוון שהם מונים רק לפי חדשי החמה. וכבר אירע שהיו צריכים לדלג כמה ימים. ועד היום לא הגיעו לעמק השווה בחישובי זמניהם.

והם דברי הכוזרי (ב, סד): "ומן המופלא שבה, העבור על העיקר המקובל מבית דוד מתקופת לבנה שלא נשתנה מכמה אלפים ומאות שנים, וכבר נשתנו קבועי הקובעים מיוון וזולתם, והוצרך בהם לתקון ותוספת אחר מאה שנה, וזה נשאר על אמתתו מפני שהוא נתלה בנבואה". ועל כך נאמר "צדקתך צדק לעולם- ותורתך אמת".

לפי זה נבין מדוע הייתה צריכה התורה לפתוח במצוה זו כי היא מורה על אמיתותה ונצחיותה. ויובן מדוע היוונים כה התעקשו לבטל את מצות החודש ואת מצוות השבת והמילה [כמובא במגילת אנטיוכוס]. והדבר מתמיה, מילא שבת שמורה על נצחיות העולם וחידושו, והיא ברית בינינו ובין בורא עולם. וכן המילה, שהיא אות בבשרנו ומבדילה אותנו משאר העמים. אולם מדוע רצו לבטל את מצות קידוש החודש?

המשך בעמוד הבא

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

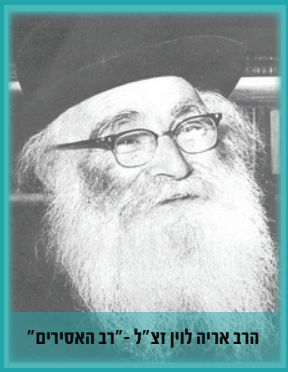

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

אלא לפי דברנו יובן, שהיוונים אחזו בפלך החכמה והדעת, ומצות החודש היא מן הנבואה ולמעלה מהדעת ומורה על נצחיות התורה!

שלכם בהוקרה רבה,

שבת שלום ומבורך!

חיים אידלס

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח לכתובת
shut.r.eideles@gmail.com
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר עמותת 'איש צדיק היה' ובעלון.

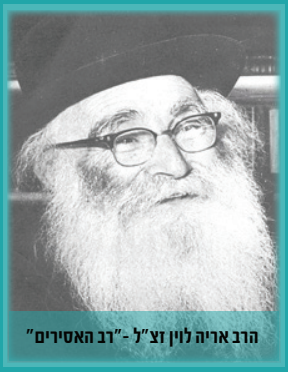
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

בשנת 1948 ירושלים הייתה במצור. אנשי העיר חיו בלחם צר ומים במשורה.

אחד ממעריציו של ר' אריה, אשר התגורר באחד המשקים, שיגר אליו חבילה עם מצרכי מזון בסיסיים. אולם הדואר מסר חבילה זו בטעות לאדם אחר ששמו דומה לשמו של ר' אריה. הלה נטל את החבילה מבלי לשאול שאלות מיותרות.

חלפו ימים, ואותו מכר של ר' אריה התפלא שאינו שומע דבר מר' אריה. החל הלה לברר במשרד הדואר מה עלה בגורל אותה חבילה. משנודע לר' אריה שהדואר עורך חקירה בעניין, הבין מה אירע לאותה חבילה, וכדי שלא להביך את אותו אדם שנטלה מיהר ושלח מכתב תודה לאותו מכר על שטרח ועמל לשגר אליו חבילת מזון.

(צדיק יסוד עולם עמ' 85-86)

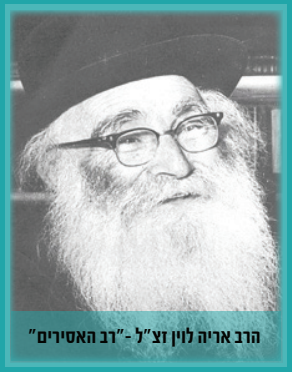
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בשבועיים האחרונים דנו בדין המאחר לתפילה במניין. כמובן שכל האמור הוא כאשר אין בקרבת מקום מניין אשר יכול להצטרף אליו על מנת לזכות להתפלל את התפילה כסדרה במניין.

מה הוא השיעור אשר מוגדר כמקום קרוב אשר מחייבנו ללכת עד אליו למצוא תפילה במניין? הגמרא במסכת פסחים (מו. על פי פירוש רש"י במקום) מסבירה שללכת לתפילה במניין הולכים עד ד' מילין לפניו ועד מיל לאחריו או לצדדים. הכוונה של 'לפניו' היא כאשר המסלול לבית הכנסת הוא חלק מהמסלול אותו מתכנן האדם ללכת, ואילו 'לאחריו' או 'לצדדין' היינו כאשר האדם מעקם את הדרך בשביל ללכת במיוחד לבית הכנסת. שיעור מיל הוא שמונה עשרה דקות (כדברי השלחן ערוך אורח חיים תנט ב והמ"ב שם ס"ק טו), וממילא ד' מילין הוא שבעים ושתיים דקות.

להלכה, כיום שאיננו הולכים בדרך אלא יושבים בביתנו, הדין הוא שכל יציאה מהבית לבית הכנסת נחשבת כ'לאחריו או לצדדין', ולכן באם נמצא מניין בשיעור של עד שמונה עשרה דקות יש חיוב ללכת להתפלל במניין. שיעור זה של שמונה עשרה דקות הוא בין בהליכה רגלית (כ-260 מטר) ובין בנסיעה ברכב (לאדם שיש רכב). נעיר שכתב הביאור הלכה (סימן קסג ד"ה "אם אין") שכל החיוב ללכת מרחק של מיל הוא כאשר יודע שיהיה מניין במקום אליו הולך, אך אם אינו יודע זאת בוודאות אין חייב ללכת. אמנם היה מי שכתב שהיום שהדרכים נוחות והתחבורה זמינה נכון להחמיר ולטרוח עד מרחק ד' מילין- שבעים ושתיים דקות כאמור לעיל- בשביל לזכות במעלת התפילה במניין.

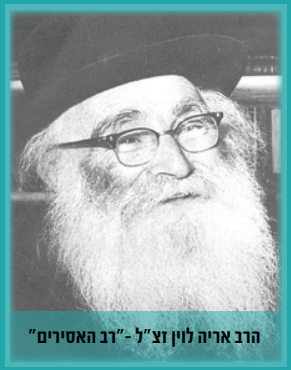
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב האם מותר לרסק עגבניה במגרדת בשבת? ומה הדין לגבי ריסוק שאר פירות או ירקות בעזרת מזלג עבור תינוק?

תשובה | לגבי ריסוק ירקות בשבת סומכים אנו על דעת הרשב"א (הובדאו דבריו בשלחן ערוך ריש סימן שכא) שטוחן על מנת לאכול מיד מותר. ודנו האחרונים האם הכוונה לטחינה דק-דק או אף מעיכה. ומסקנת האחרונים (אגרו"מ ד עד, שש"כ פ"ו הע' כא) שאין הבדל, וממילא סמוך לסעודה מותר לטחון בשיני המזלג או בכף את הבננה, האבוקדו וכדומה לתינוק. אולם אין לעשות זאת במכשיר המיוחד לטחינה. אך כיוון שמרן החזו"א (סי' נז) הכריע שיש בזה איסור חטאת ורק בקת המזלג או הסכין מותר (משום שינוי), וכך גם הכריע בעל שבט הלוי (א פו, ז צב), לכן רבים החמירו להשתמש רק בידית כאמור. [אם כי פלא, כי הריב"ש (סי' קפד) כתב את דברי הרשב"א גם במיעוך, והביא דבריו האגלי טל (טוחן סק"ל)].

אולם אם המאכל כה רך עד שכאשר מרימים חלקו האחד חלקו השני נופל- מותר לכולי עלמא לרסקו כרגיל (אך לא בכלי המיוחד לכך), כיוון שנחשב כבר לטחון.

שאלה | האם מותר למרוח לתינוק ג'ל למניעה או טיפול?

תשובה | פסק מרן השו"ע (שיד יא) אסור לתת שמן עבה על נקב חבית לסתמה כי הוא ממרח, והממרח שעוה או חלב ושומן עובר באיסור תורה של ממחק. והפליג המגן אברהם (שטז סקכ"ד) שאפילו ברוק יש איסור ממרח, אם כי חלקו עליו. ולכן כל משחות שאינן עבות, מכיוון ששייך בהם קצת מירוח איסורם מדרבנן, שמא יבוא להחליף ולמרוח בשמן עב ויעבור על איסור תורה , ואסור אפילו להניח שמא ימרח (שו"ע הרב שיד סכ"א. מ"ב שיד סקמ"ו). אולם אם יש עובי ממש ורגילים להשאיר סמיכות בחוץ, ייעשה רק ע"י גוי או יניח על תחבושת ויניח על הפצע.

אך במקום חולי לא גזרו חכמים איסור זה במשחות לא עבות.

ולכן מותר להניח ג'ל רפואי לתינוק ולמרחו לתוך גופו שייספג, כי התינוק נחשב כחולה וליכא בזה גזירת חכמים.